

Страшко Ольга Владленівна,
курсант 4 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Науковий керівник –
доцент кафедри філософії
та політології факультету
економіко-правової безпеки,
кандидат психологічних наук, доцент,
Шинкаренко І.О.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Сьогодні некомплект поліцейських в Україні вище, ніж у грудні 2015 року, коли не вистачало 14,1 тис. співробітників (11,9 % від штатної чисельності), але нижче, ніж у грудні 2016 року - 23,8 тис. осіб або 20,5 % штатної чисельності. Загалом, некомплект поліцейських у підрозділах Національної поліції України станом на 01.07.2017 становить 17 137 осіб [1]. Однією з причин масових звільнень за власним бажанням є підвищене психологічне навантаження, постійне виникнення екстремальних ситуацій, які потребують дієвих та своєчасних рішень. Тому, ми вважаємо, що психологічну підготовку поліцейських необхідно здійснювати постійно, оновлювати її відповідно до сучасних тенденцій, а також запозичувати досвід провідних країн Європейського Союзу.

На жаль, на законодавчому рівні питання психологічного забезпечення поліції в Україні недостатньо врегульовано. Так, зокрема, відповідно до п. 51 ч. 4 «Положення про Національну поліцію», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року №877 в поліції належить організувати систему психологічного забезпечення поліцейських [2]. З огляду на це, 14.06.2017 року було оприлюднено проект наказу МВС «Про затвердження Положення про організацію системи психологічного забезпечення Національної поліції України», у якому визначено основні напрями діяльності:

- 1) психологічне вивчення;
- 2) психологічна підготовка;
- 3) психопрофілактична робота;
- 4) соціально-психологічне супроводження службових колективів;

5) психологічна підтримка оперативних заходів та слідчих дій [3].

Проте й до сьогодні даний наказ не було прийнято та введено в дію. Якщо ж порівнювати напрями психологічного забезпечення, що зазначені у вищевказаному проекті нормативно-правового акту, то можна дійти висновку про те, що в окремих своїх аспектах вони є подібними до європейських країн. Наприклад, напрями психологічного забезпечення діяльності поліції в Іспанії можна диференціювати, виділивши чотири основні:

а) психологічний супровід оперативно-службової діяльності;

б) науково-дослідницький напрям;

в) психологічна підготовка персоналу;

г) психологічний відбір та визначення придатності поліцейських до несення служби. Психологічний супровід персоналу поліції має на меті консультування й допомогу в разі професійних ускладнень, здійснення всіх видів психологічних послуг, пов'язаних зі стресом, індивідуальне та групове консультування. Супровід також передбачає участь і надання допомоги в рішенні оперативно-службових завдань, ведення переговорної діяльності в ситуації захоплення заручників і в разі загрози терористичних актів, розробку психологічних портретів по широкій низці професійних завдань, проведення психологічних експертиз тощо[4,с.116].

Наступним проблемним аспектом є недостатня кількість психологів, які спеціалізуються саме на професійній діяльності поліцейського. Спеціальний психологічний добір кандидатів на службу в Національній поліції у 2016 році здійснювали рекрутингові центри, в яких працюють цивільні психологи (тобто відсутні психологи поліцейські), які не володіють вичерпною інформацією про особливості діяльності правоохоронних органів та специфічні умови служби, а отже, не можуть адекватно діагностувати придатність (або непридатність) кандидата на службу в поліції[5,с.11].

Потрібно зазначити, що норматив чисельності в європейських країнах, як правило, – близько 200 працівників на одного психолога, що дозволяє здійснювати реальну психокорекційну та консультативну роботу з поліцейськими. Необхідність здійснення такої роботи викликана впливом низки факторів, які не компенсуються високою зарплатнею чи позитивною думкою громадськості про поліцію, зокрема високою стресогенністю служби[5,с.12].

На нашу думку, позитивним європейським досвідом є створення центральних органів психологічних служб. Зокрема, у деяких землях Німеччини (наприклад, при поліцейській президії м. Мюнхена) створено Центральні психологічні служби поліції. Її завдання зачіпають концептуальні проблеми діяльності поліції, а саме:

а) організаційний розвиток поліції й роботу з персоналом;

б) підтримку оперативної поліцейської діяльності, допомогу в розслідуванні злочинів;

в) консультування поліцейських, профілактику постстресових розладів, співпрацю з клініками, психотерапевтами, медичною поліцейською службою, служителями церкви, профспілками та іншими інститутами поліції; освіту та підвищення кваліфікації поліцейських у галузі прикладної та юридичної психології [4,с. 115].

З огляду на це, є доцільність створення Центрального органу психологічної служби Національної поліції України. Це дозволить забезпечити своєчасну професійну психологічну допомогу, проводити спеціалізовані тренінги із запобігання суїцидів, консультувати поліцейських після, перед та під час виконання завдань, пов'язаних з можливістю виникнення екстремальних ситуацій, проводити інші заходи для налагодження ефективної системи психологічного забезпечення.

Таким чином, в сучасних умовах євроінтеграції Україна потребує оновлення, вдосконалення й розвитку системи психологічного забезпечення працівників Національної поліції, а також запозичення позитивного досвіду країн Європейського Союзу. Зокрема, на першому етапі необхідно врегулювати психологічного забезпечення на законодавчому рівні. Наступними етапами є створення спеціалізованих центрів, підготовка професійних психологів, належний психологічний відбір на службу до Національної поліції.

Література

1. На сьогодні поліції не вистачає 20 тис. співробітників. Цензор.нет.– [Електронний ресурс].–Режим доступу: https://ua.censor.net.ua/news/431872/na_sogodni_politsiyi_ne_vystachaye_20_tys_spivrobotnykiv_knyazyev.

2. Постанова КМУ «Про затвердження положення Про Національну поліцію» від 28.10.2015 року №877.–[Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248607704>.

3. Проект наказу МВС «Про затвердження Положення про організацію системи психологічного забезпечення Національної поліції України» від 14.06.2017 року. – [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://old.npu.gov.ua/mvs/control/main/mvs/control/main/uk/pub%D0%A0%D0%8E%D0%B2%D0%82%D1%9Blish/Doctemplates/img/common/uk/publish/article/2170580;jsessionid=5679F386C13610ADE6E8B67FAA59D276>.

4. Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В. Досвід психологічного забезпечення діяльності поліції (за матеріалами зарубіжних інформаційних джерел) / Барко В.В., Остапович В.П., Барко В.І. // Право і безпека. – 2016. – № 2 (61). – С. 113-120. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2016/2258-1467970919.pdf>.

5. Сокурєнко В.В. Аналіз сучасного стану психологічної роботи в органах Національної поліції / В.В. Сокурєнко // Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. – 2017. – С. 11-13. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1956/Analiz%20suchasnoho%20stanu%20psykholohichnoi%20roboty%20v%20orhanakh%20Natsionalnoi%20politsii_Sokurenko_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y.